

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. III. Quid hodie ad acquirendum patronatum requiratur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

Quemadmodum cum an. 1404. Episcopus Cameracensis concessit monasterio T. rectoriam ecclesie parochialis D. personatum, ac ius patronatus, in beneficijs actu fundatis, & in posterum fundandis, infra metas d. ecclesie parochialis, ex stylo ac more loquendi tunc harum regionum: confirmavit quidem huiusmodi concessione duo Romani Pontifices, rectoriam quidem & personatum exprimendo, vocabulum autem iuris patronatus, omittendo, ne huiusmodi loquendi modo, proprie dictus patronatus comprehensus videretur, cum improprie dictus ex concessis nasceretur: seu potius cum illis idem esset, improprie autem dicto ea competunt, quae diximus, proprie non item. *Conc. Trid. s. 24. c. 3. sub fin.* tamen edictum ad Synodum provinc. Mechlin. an. 1608. art. 23. & seqq. quaedam tribuat illudque accipiendum sit de vtrisque more communi hinc loquendi.

RESPONSVM III.

Quid hodie ad acquirendum patronatum requiratur?

Quod hic in receptione Concilij Trid. Rex exceptit iura patronatum suorum, & vasallorum, ad iam constitutos pertinet; non futuros: de iure quaesito non tollendo agit; futuri praedictum non dicitur: ut non entis nullae qualitates. In reservando igitur in posterum patronatu obtinet c. 12. s. 14. c. 9. s. 15. *Conc. Trid.* ut titulus sit ex fundatione, seu dotatione ex bonis patrimonialibus, ex necessitate ecclesie, cognitione, & decreto Ordinarii. Iure quidem veteri & fundum, & structuram, & dotem conferebat, qui patronus dicebatur. c. *ne mo de consue. dist. 1. c. pia mensis. c. seqq. 16. q. 7. c. filij. c. decernimus. ibid. in*

dulgentius agit d. c. 12. & d. 9. ut vel fundum & structuram, vel dotationem congruentem admittat: magis adhuc versiculus valgaris; *Patronum faciunt dos, edificatio, fundus:*

quasi vel quippiam horum sufficiat, & si plures alij fundus, alij fabricam, alij dotem dederint, partiales patronos fieri communiter receptum est. *Rochus de Curt. tract. de iur. patron. v. ecclesiam fundavit. q. 3.* etiam inuito priori constrictus, nisi is id praestare maluerit, *idem ibid. q. 4. v. constrictus. q. 7.* & Concilium quidem Trid. d. c. 9. admittit etiam augmentum dotis, novam constructionem, & d. c. 12. vel aliam similem causam. d. c. 9. decem recitat Zerola in *Prax. v. ius patronatus. s. 2.* sed non omnes omnino sitiles, quales non sunt quae vel omnino ex privilegio sunt, vel non omnino ex bonis patrimonialibus; fundatione, structura, dotatione deductae, quales patronatus etiam quoad tenus solum privilegiatos d. c. 9. abrogat, quod ut hic in praedictis concessis non obtineat non tamen de novo concedi possunt patronatus, nisi cognoscente Episcopo fundatio, structura, & dos sic congrua fuerit, alioquin quod ita acceptum fuerit, neque satis dignum; in praeteritum restitui mandat d. c. 9. in *fin. minus* admittit sub tali onere, nomine, ac servitute deinceps recipi.

Igitur qui vilem dumtaxat fundum, paucorumque aureorum aream dederit, quam occupet structura multorum millium, ex elemosynis peregrinorum curata, non magis dicendus est fundator, ex sola allusione vocis, quam respondit S. Congregatio ex dote non congrua patronum non dicit: sed dumtaxat benefactor. *apud Ricciu in Prax. iuris patronatus decis. 146. facit gloss. in c. quicumque 16. q. 7. in v. aliquid.*

construere vel ex luno...

Prax. v. ius patronatus. s. 2.

3. Congrua fundatio, structura seu dos requiritur.

4. Vilis areae donum an sufficiat

cit

In acquirendo hic servandum Concilium Tridentinum.

Ex fundatione, d. d. dotatione ut acquirentur

Quidquid igitur olim fuerit, iam nec ratio, nec verba Concilij, neque primæ norum canonum, vt diximus, suffragantur, vt alijs quæ condignè fundantibus, vel dotantibus ius patronatus referuetur.

Allegatur quidem c. nobis X. de *epi. patronat. c. c. abbatem in monasterio in verb. possessionis dominus. 18. q. 2. quasi is ibi censeatur patronus, à Rosho de Contract. de iur. patronat. ad verba & ecclesiam fundauit: sed verbum possessionis magis ad dotem pertinet: vel si idem & monasterium struxerat, de quo loquitur, iam ibi & dotem habemus, & structuram: vt pro vili dumtaxat area nihil arguat: sed amplam possessionem & structuram infinuet. sed neque d. c. nobis pro huiusmodi area datore quidquam facit. pro fundatione inquit, ecclesie bonar. processionis fundator. seruetur: non ait pro area, aut fundo: sed pro fundatione ecclesie, accesserat ergo & structura. & fundare dicitur non qui fundum dat, sed qui fundamenta iacit, adeo vt in d. c. nobis vnum & idem sit quod ait in principio construere, & in fine fundare ecclesiam.*

Ibidemque non tam questio est, quibus ex causis patronatus deferatur, quam quæ sunt illius iura, quæ diuersimoda ibidem referuntur.

Nisi quod quæsitum ibi fuerit à Clemente III. *xx. habetur in supplemento, si aliquis efficiatur sola constructione patronus? qui respondit, non fieri, nisi ecclesiam construxerit, cū assensu diocesani: sed ex eo, inquit, acquirit, prout etiam in conuentuali ecclesia, si ita cum Episcopo in fundatione egerit: & de suis inquit, iurisdictione obtinuerit.*

non vt neque ipso iure enascatur patronatus, quamuis multi apud *Garciam de benef. p. 5. c. 9. n. 62. 45. id existimant: sed ex concessione ipsius Episcopi, eodem namque modo loquitur c. si quis Episcopa-*

rum. 16. q. 3. in verb. adfectari. quæ hæc gratia referuetur: vt adu. positio Episcopi, ac reservatione opus sit. & hæc etiam sit gratia. Trasi. in verbis patronatus. con. 596. & concl. 598. n. 7. Rom. 2. con. 11.

Quare & veteres canones inlequendo Tridd. e. 9. in fin. demandat Episcopis cognoscere diligenter causas patronatus: etiam acquirendi; & nisi in eui entem necessitatem repererint esse legitime constitutos (nota) in totum vtrouicent; minus permittit, vt de nouo in tales consentiant, referuent, vel admittant.

Quare etiam d. c. 9. constitutum est, vt probatio iuris patronatus fiat per authenticas scripturas, et que requiri pro forma censuit S. Congregatio apud Ricium ubi sup. decis. 14. vt Episcopi cognitione, decreto, & literis sit opus: non ex solo fundi dono, structura, ipso iure surgat patronatus, præsertim hodie ob d. c. 9. f. 2. & d. l. 12. f. 14. quod & vetat deinceps culpam acquiri ius patronatus, nisi ecclesiam, inquit, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit (nota continuiam) & construxerit: seu (nota distindtionem) iam erectam, quæ tamen in beneficiis dote fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis competentes dotauerit.

Qui ergo vilem tantum aream dederit, nihil de suo aliud in dotem, vel structuram contulerit, patronatum acquirere non poterit: nec huiusmodi nomen, magna nomen secum iura trahens, explicite in d. c. nobis, ei Episcopus referuare: benefactor quidem dici potest, & honor aliquis sessionis, processionis, sepulture &c. ex arbitrio Episcopi ei deferendus decerni.

Sed neque recipiendum videtur quod ait Azor. *1. m. p. 2. lib. 2. n. 19. quæst. 6. post gloss. Innocent. & Panorm. si aliquis fundum dederit, alter ecclesiam struxerit, tertius dotarit, quamuis inæqualiter*

5. Fundatio structuram simul & fabricam implicat.

6. Sola fundatio non parit ius patronatus.

7. Sed cognitio Episcopi, & referuatio existit.

contulerint, æqualiter patronos fieri. non enim id conuenit cum Christi parabola, *Luc. 7.* vbi ait Simonem rectè iudicasse eum plus diligi, qui plus donauit: sed ex eo iudicio debet ecclesia inæqualiter tribuentes inæqualiter diligere, & remunerari per gratiam patronatus. nec enim in patronatu inæqualitas canonibus ignota est. sed in *clem. ult. de iur. patronat.* statuitur inæqualitas suffragiorum: vt inter hæredes non per capita numerentur, sed per stirpes. quomodo & accipiendum c. quoniam *X. eod.* & dicitur in *l. 8. D. de pact.* maiorem esse partem pro modo debiti, non pro numero personatum. nec vlla censeferi potest comparatio muscæ ad aquilam. adeoque nec eius, qui vilem aream paucorumque florenorum dederit, ad quadraginta millia florenorum, ex peregrinorum elemosynis in fabricam impensa: vt talis areæ dator capellæ non possit dici simpliciter patronus: sed dumtaxat secundum quid: & quatenus nigredo reperitur in niue, minùs ab Episcopo ei tale nomen referuari: obstante vnde quaque d. c. 9. & d. c. 12. quod si ne congruis meritis ambitiosa istiusmodi nomina reijcit. vt alias cupiditates abominatur c. si quis *basilicam. de cons. d. 1.*

RESPONSVM IV.

Cedi sine sollempnitatibus non potest ius patronatus.

1. Non potest nisi rite alienari, non donari.

Ordo Præmonstratensis institutus specialiter est à fundatore suo S. Norberto in subsidium apostolici muneris. eoque plures illi ecclesiæ, curata beneficia, & patronatus concessi. de quibus priuilegium quoddam Clementis ita habet; Inhibemus etiam ne ecclesias, aut terras, seu aliquod beneficium ecclesiæ vestræ collatum liceat alicui personæ dari, siue ali-

quo modo alienari sine consensu totius Capituli vel maioris & sanioris partis eiusdem: igitur inutilis alienatio est, sine superioris congrua autoritate tractata, & spontaneo plenoque assensu Conuentus, per Prælatum facta cessio iuris patronatus. quippe non tantum aduersus specialem huiusmodi prohibitionem, sed & iuris generalem. eoque imprimis quod in meram donationem incidit, omni iure vetitam. c. 2. *X. de donat.* grauiusque etiam alijs vindicandam. *auth. qui res s. donatarius. C. de sacrosanct. eccles.* neque enim res hæc exilis est, in qua benignior esse possit dispensatio. c. 3. *X. de donat.* quâuis de proprietate dubitaretur. c. 8. *X. de reb. eccles. non alien.* vt ne quidem ob dubium litis euentum transigendo cedi possint istiusmodi iura. c. *Statutus. c. veniens. X. de transact.* quæ non tantum veniunt nomine bonorum. *l. bonorum. 49. D. de verb. signif. clem. exiui. s. annui eod. Conc. Trid. s. 22. c. 11.* sed honorifica sunt imprimis alienari vetita. *clem. 1. de reb. eccles. non alien.* vt & iurisdictionem, etiam voluntariam, completentia. c. *fin. X. de reb. eccles. non alien. d. c. 11.*

Quod si autem res singulares alienari sint prohibitæ, multo magis tota ecclesia. *auth. multo magis. C. de sacrosanct. eccles.* conformiter Innocentius III. in c. 10. *X. de reb. eccles. non alien. possessiones,* inquit, *alienare non debes, aut ecclesias, in quibus monachi ministrare consueuerunt, clericis vel laicis assignare.*

Qui à pupillo emit, inquit *lex 23. de public. in rem act. probare debes tuore auctore. l. ge non prohibente se emisse.* adeoque ad exemplum tutoris, vel superioris, oportet in immobilium alienationibus Patris Abbatis autoritatem interuenire. illum regulares vocant ex cuius monasterio colonia sua est deducta. & constitutionibus monasticis iubentur in grauibus causis eius

2. Ex consensu Conuentus, auctoritate Patris Abbatis.